

## **ВЕТЕРИНАРНІ НАУКИ**

**Антіпов А.А.**

*кандидат ветеринарних наук, доцент;*

**Бахур Т.І.**

*кандидат ветеринарних наук, доцент;*

**Гончаренко В.П.**

*кандидат ветеринарних наук, доцент,  
Білоцерківський національний аграрний університет*

**Ткаченко С.М.**

*викладач;*

**Ткаченко І.С.**

*викладач,*

*Компаніївський коледж ветеринарної медицини  
Білоцерківського національного аграрного університету*

### **ЛКУВАННЯ ОВЕЦЬ ЗА ЗМІШАНОЇ НЕМАТОДОЗНОЇ ІНВАЗІЇ**

Вівчарство – галузь тваринництва, яка займає перше місце за різноманітністю виробленої продукції, а в ряді випадків і єдиним джерелом таких видів продукції як шерсть, баранина, молоко, смушки, хутряні, шубні й шкіряні овчини тощо. Найважливішою особливістю овець є їх пристосованість до різних умов розведення та здатність використовувати найдешевші корми.

Однією з причин, що певною мірою стримує розвиток галузі вівчарства, є інвазійні хвороби, у тому числі гельмінтози шлунково-кишкового каналу овець, які завдають галузі значних економічних збитків [1, с. 38; 2, с. 90; 3, с. 76].

Із даних літератури відомо, що видовий склад збудників нематодозів травного каналу овець різний. Відомо, що збудники паразитарних захворювань як у вигляді моноінвазій, так і за асоціативного перебігу, здатні завдавати організму овець значної шкоди, а господарствам – збитків [4, с. 214; 5, с. 145].

Мета досліджень – провести аналіз епізоотичної ситуації, яка склалася в господарстві та провести пошук більш ефективного антигельмінтного засобу у боротьбі зі змішаною нематодозною інвазією за проведення оздоровчих заходів.

Вивчення поширення нематодозів шлунково-кишкового тракту овець проводили в умовах навчально-виробничого центру (НВЦ) та наукової лабораторії кафедри паразитології та фармакології Білоцерківського національного аграрного університету (БНАУ).

Копроовоскопічні дослідження проводили комбінованим методом, стандартизованим Г.О. Котельниковим та В.М. Хреновим, із використанням насиченого розчину гранульованої аміачної селітри (щільність – 1,3 г/см<sup>3</sup>).

Для дегельмінтизації овець ми використали клозівером та профіверм 1% ін'єкційний розчин, які виробляє компанії «O.L.KAR.-АгроЗooВет-Сервіс», яка являється виробником ветеринарних препаратів і кормових добавок в Україні, в дозах згідно настанов, у вересні–жовтні місяцях 2019 року на вівцях української гірсько-карпатської породи від 1 до 4 років спонтанно інвазованих стронгілятами, трихурисами та стронгілоїдесами.

Із цією метою за принципом аналогів сформували 3 групи овець (одну контрольну та дві дослідні) по 25 голів у кожній. Тваринам першої дослідної групи застосовано препарат клозівер. Його вводили підшкірно в ділянку лопатки із розрахунку 0,5 мл препарату на 25 кг маси тіла тварини одноразово.



Клозівер – комбінований препарат, до складу якого входять клозантел та івермектин. Клозантел – похідний саліциланіду з протипаразитарною дією. Механізм дії клозантелу полягає у пригніченні окислювального фосфорилування. Специфічна дія полягає у стимулюванні ферменту АТФ, що призводить до зупинки процесу фосфорилування та переносу електронів, змінюючи таким чином енергетичний метаболізм паразита, що призводить до його загибелі.

Вівцям другої дослідної групи застосували профіверм 1% одноразово, підшкірно в області лопатки в безволосяну частину ліктьової складки в дозі по ДР 0,2 мг/кг з розрахунку 1 мл розчину на 50 кг маси тіла.



Івермектин має виражену протипаразитарну дію. Препарат підсилює утворення нейромедіатора гальмування – гамма-аміномасляної кислоти, що призводить до порушення передачі нервових імпульсів, паралічу і загибелі паразита. За рахунок міцелярної лікарської форми івермектину і додавання вітаміну Е препарат швидко всмоктується з місця введення, розподіляється в органах і тканинах тварини, забезпечуючи паразитоцидну дію протягом 10–14 днів.

Тварини контрольної (третьої) групи антигельмінтик не отримували. В період проведення досліду всі дослідні і контрольні тварини знаходились в однакових умовах годівлі та утримання. Після дегельмінтизації за тваринами було встановлено клінічне спостереження. До введення препарату та через 12 діб після останнього застосування антигельмінтиків проводили копроскопічні дослідження.

Основними показниками ураження овець були екстенсивність та інтенсивність інвазії (EI, II), а також екстенефективність та інтенсефективність (EE, IE).

Рівень зараження овець змішаною нематодозною інвазією наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

**Рівень зараження овець змішаною нематодозною інвазією**

Всього досліджено тварин, гол.	Уражено								
	стронгілідами			трихурисами			стронгілоїдесами		
	всього, гол.	Е.І., у проц.	І.І., екз.	всього, гол.	Е.І., у проц.	І.І., екз.	всього, гол.	Е.І., у проц.	І.І., екз.
134	89	66,42	74,8	11	8,21	7,9	5	3,73	3,4

Таким чином, у овець нами було встановлено паразитування нематод, які відносяться до трьох підрядів, а саме: Strongylata, Trichurata та Rhabditata. Так, із 134 досліджених тварин, гельмінтами було уражено 105 голів (EI складала 78,36% при інтенсивності інвазії 64,4 екз. яєць).

Результати овоскопічних досліджень тварин до дегельмінтизації наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

## Результати овоскопічних досліджень овець до дегельмінтизації

Групи тварин	Кількість тварин у групі, гол.	Уражено								
		стронгілятами			трихурисами			стронгілоїдесами		
		гол.	Е.І., у проц.	І.І., екз. яєць	гол.	Е.І., у проц.	І.І., екз. яєць	гол.	Е.І., у проц.	І.І., екз. яєць
Дослідні: перша	25	25	100	84,5	4	16,0	8,8	2	8,0	3,5
друга	25	25	100	87,4	4	16,0	8,0	2	8,0	4,0
Контрольна	25	25	100	83,7	3	12,0	9,3	1	4,0	4,0

Як видно з даної таблиці, що усі групи тварин були на 100% уражені яйцями стронгілят. Інтенсивність стронгілятозної інвазії коливалась від 83,7 до 87,4 екземплярів яєць. ЕІ трихурозної інвазії становила від 3, до 4,0% при II – від 8,8 до 9,3 екземплярів яєць. Екстенсивність стронгілоїдозної інвазії у тварин коливалась від 4,0 до 8,0%, а інтенсивність інвазії у тварин коливалась від 3,5 до 4,0 екземплярів яєць.

На 12-й день після останньої дачі антигельмінтних препаратів ми знову відібрали проби фекалій. Результати цієї роботи наведені у таблиці 3.

Таблиця 3

## Результати овоскопічних досліджень тварин після дегельмінтизації

Групи тварин	Кількість тварин у групі, гол.	Уражено											
		стронгілятами				трихурисами				стронгілоїдесами			
		гол.	Е.І., у %	Е.Е., у %	І.Е., у %	гол.	Е.І., у %	Е.Е., у %	І.Е., у %	гол.	Е.І., у %	Е.Е., у %	І.Е., у %
Дослідні: перша	25	-	-	100	100	-	-	100	100	-	-	100	100
друга	25	-	-	100	100	-	-	100	100	-	-	100	100
Контрольна	25	10	100	-	-								

З даної таблиці видно, що обидва антигельмінтики, а саме, клозівер у дозі 0,5 мл препарату на 25 кг маси тіла тварини одноразово підшкірно та профіверм 1% одноразово, підшкірно в дозі по ДР 0,2 мг/кг з

розрахунку 1 мл розчину на 50 кг маси тіла показали 100% вплив на стронгілят, трихурисів та стронгілоїдесів.

Суттєвих видимих змін у стані здоров'я тварин контрольної групи, яким не застосовували антигельмінтики не відбулося. Побічної дії на піддослідних тварин застосовані в експерименті препарати не проявили. Для проведення оздоровчих і профілактичних заходів в господарстві ми рекомендуємо застосовувати клозівер у дозі 0,5 мл препарату на 25 кг маси тіла тварини одноразово підшкірно та профіверм 1% одноразово, підшкірно в дозі по ДР 0,2 мг/кг з розрахунку 1 мл розчину на 50 кг маси тіла, так як вони показали 100% вплив на стронгілят, трихурисів та стронгілоїдесів.

Таким чином можна зробити висновок, що вівцепоголів'я в умовах навчально-виробничого центру (НВЦ) уражене змішаною нематодозною інвазією, до складу якої входять стронгіляти травного тракту (66,42%), трихуриси (EI=8,21%), та стронгілоїдеси (3,73%), що підтверджують результати наших обстежень. Антигельмінтики, компанії «O.L.KAR.-АгроЗооВет-Сервіс», а саме клозівер у дозі 0,5 мл препарату на 25 кг маси тіла тварини одноразово підшкірно та профіверм 1% одноразово, підшкірно в дозі по ДР 0,2 мг/кг з розрахунку 1 мл розчину на 50 кг маси тіла за стронгілятозів, трихуратозів та стронгілоїдесів травного тракту проявили 100% лікувальну ефективність і рекомендовані для оздоровлення неблагополучних ферм.

### Список використаних джерел:

1. Ефективність «Івермеквету 1%» за зоопаразитоценозів овець / Ю.О. Приходько, В.І. Бирка, О.В. Мазанний, А.А. Антіпов // Науковий вісник ветеринарної медицини. – Біла Церква, 2018. – Вип. 2(144). – С. 37–43.
2. Антіпов А. А. Лікування овець за нематодозної інвазії / А. А. Антіпов, В. П. Гончаренко, Т. І. Бахур // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту: Актуальні проблеми ветеринарної медицини» (31 жовтня 2019 р., БНАУ). – Біла Церква, 2019. – С. 88–92.
3. Мельничук В.В. Епізоотична ситуація та особливості перебігу нематодозів травного каналу овець в умовах господарств Київської області / В.В. Мельничук, А.А. Антіпов // Наук. вісник ветеринар. медицини. – Біла Церква, 2019. – № 1. – С. 75–84.
4. Вікова динаміка кишкових паразитозів овець в господарствах Одеської області / М.В. Богач, Т.В. Богач, Л.В. Бондаренко, О.Т. Півень // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини. 2015. – № 30(2). – С. 213–217.
5. Дахно И.С. Гельминтозы овец Северной части Украины / И.С. Дахно, Г.Ф. Дахно // Теория и практика борьбы с паразитарными болезнями: Матер. науч. конф., г. Москва, 22-23 мая 2012 г. – М., 2012. – Вып. 12. – С. 145–147.